

Introductie Decreet Lokaal Bestuur – lokaal participatiebeleid

Katlijn Vanhulle - Plattelandscentrum Meetjesland

Introductie Participatie

Verschillende soorten participatie

➤ Sociale en maatschappelijke participatie : komt vaak van onderuit

– Lokaal bestuur faciliterende rol

Vb. volksmoestuin met buurt

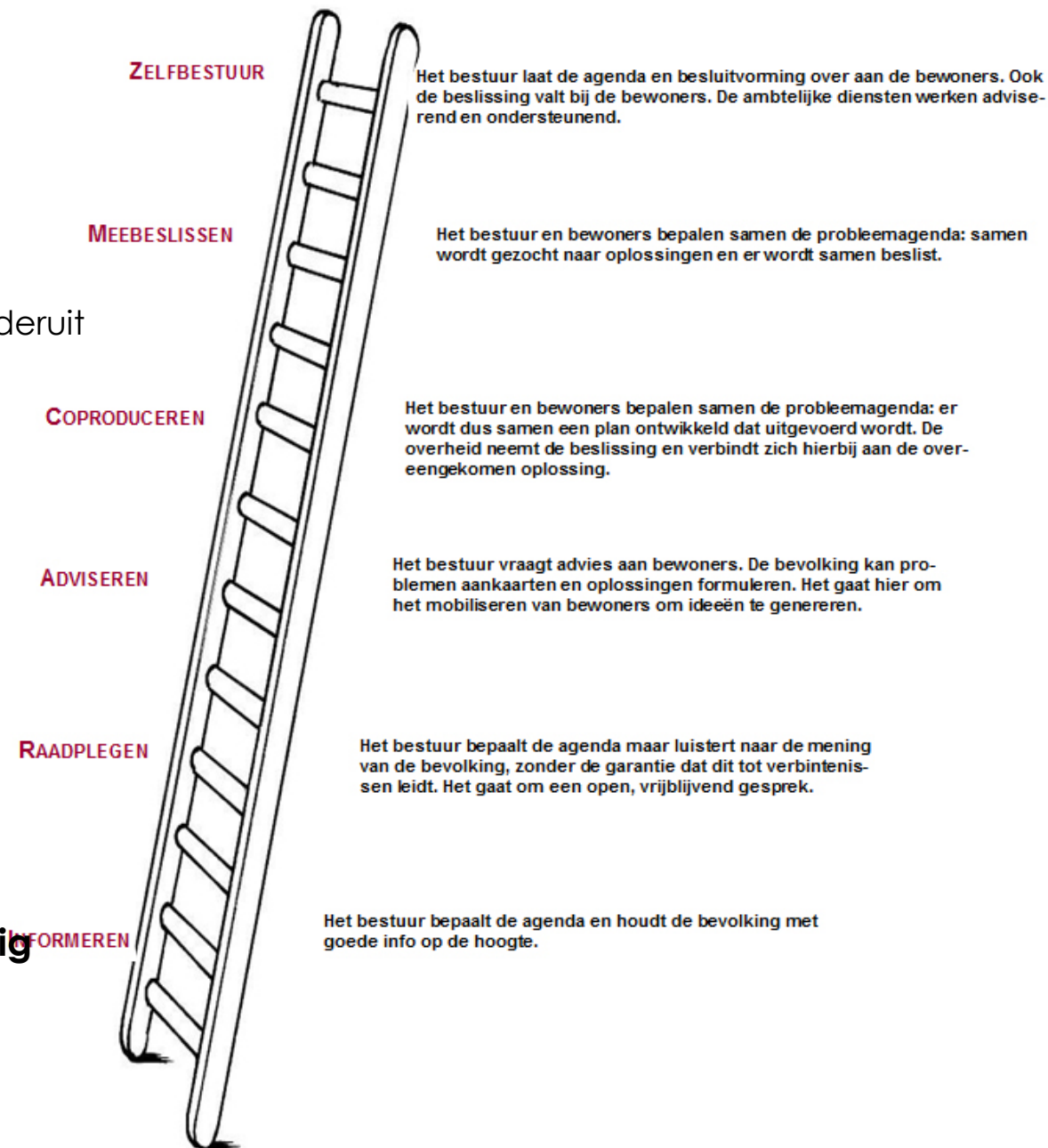
➤ Politieke participatie : invloed op politieke besluitvorming

– Lokaal bestuur organiserende rol

Vb. adviesraden – referenda

Verschillende gradaties mogelijk

**Algemene stelregel : hoe complexer een uitdaging,
hoe meer inspraak/gedragenheid vanuit bevolking nodig**

Introductie Participatie

Politieke participatie

Geregeld door amalgaan van wetgeving

- Openbaarheid van bestuur
- Decreet Lokaal Bestuur
- Overige wetgeving cf. cultuurpact
- Gemeentelijke afspraken & reglementen

Openbaarheid van bestuur

<https://overheid.vlaanderen.be/openbaarheid-van-bestuur>

Art. 32 Belgische grondwet - Vlaamse bestuursdecreet

Verplichting om inzage en uitleg te geven over overheidsdocumenten op vraag van de burgers (openbaarheid van bestuur)

Cf. transparante werking van de gemeenteraad

- Notulen online
- Strategische documenten cf. meerjarenplanning
- Zittingsverslagen van gemeenteraad & verschillende commissies

Pleidooi voor actieve openbaarheid : stel alle beleidsdocumenten online ter beschikking (Wakkere Burger – Inspiratienota gemeentelijke participatiebeleid)

= trede 1 : heldere en toegankelijke informatie!

Decreet Lokaal Bestuur

<https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/werking-bestuur/burgerparticipatie>

Decreet Lokaal Bestuur van 21 december 2017

GELDIG VANAF 1 JANUARI 2019

TITEL 6.-Participatie van de burger

HOOFDSTUK 1. Klachtenbehandeling (Art. 302-303)

HOOFDSTUK 2. Inspraak, voorstellen van burgers en verzoekschriften aan de organen van het lokaal bestuur(Art. 304) : **residuaire** (voor zover nog niet geregeld door andere wetgeving)

HOOFDSTUK 3. De gemeentelijke volksraadpleging (305 –325)

Decreet Lokaal Bestuur

DOELSTELLING: ruimte geven aan lokale besturen om op maat een lokaal participatiebeleid uit te werken

Artikel 2. Gemeenten en OCMW 's moeten **'een burgersnabije, democratische, transparante en doelmatige uitoefeningen van hun bevoegdheden'** verzekeren & **'de inwoners zoveel mogelijke betrekken bij het beleid en zorgen voor openbaarheid van hun bevoegdheden'**.

- Aantal verplichtingen
- Verschillende suggesties bijkomende participatie = gemeenteraad als initiatiefnemer

Decreet Lokaal Bestuur

Artikel 304 = amalgaam van instrumenten dat ter beschikking staat van het bestuur om de decretaal verplichte participatie concreet vorm te geven

- §1 voeren van een beleid inzake inspraak en betrokkenheid
- §2 het recht verzoekschriften in te dienen: bv. voorstellen uit eigen initiatief, afkomstig van adviescommissies of belangenraden die samengesteld zijn door vertegenwoordigers van de belangenorganisatie
- §3 organisatie van adviesraden en overlegstructuren
- §4 alle andere initiatieven ter bevordering van inspraak
- §5 gemeentelijk participatiebeleid uitstippelen via reglement op redelijke termijn = maatwerk
- §6 het beheer van budgetten voor de realisatie van bepaalde acties of projecten toevertrouwen aan burgers

Heel veel vrijheid aan lokale besturen om hun lokaal participatiebeleid op maat uit te werken maar **vooral** ook een oproep aan lokale besturen om er mee aan de slag te gaan!

Decreet Lokaal Bestuur

§3 Organisatie van raden en overlegstructuren

Onder voorbehoud van de wettelijke en decretale bepalingen die op dit gebied gelden, kan alleen de **gemeenteraad** overgaan tot de organisatie van **raden en overlegstructuren** die als opdracht hebben **op regelmatige en systematische wijze** het gemeentebestuur te adviseren.

Globale regels :

- Ten hoogste 2/3de van de leden van de raden en de overlegstructuren is van hetzelfde geslacht
- Gemeenteraadsleden en leden van het college van burgemeester en schepenen kunnen geen stemgerechtigd lid zijn van de raden en de overlegstructuren

De gemeenteraad bepaald bij regelement de wijze waarop concreet vorm gegeven wordt aan de organisatie en werking van de raden

Decreet Lokaal Bestuur

Welke raden zijn nog verplicht vanuit het decreet Lokaal Bestuur?

- Jeugdraad
- Lokaal overleg Kinderopvang
- Culturele raad

Maar andere wetgeving vb. Cultuurpact stelt dat indien er geen sportraad is deze opgenomen moet worden in de 'culturele raad' cf. soort algemene vrijetijdsraad.

+ Verplichtingen betrekken bevolking bij bepaalde acties (cf. opmaak mobiliteitsplannen, opmaak milieubeleidsplan, integratiebeleid, lokaal sociaal beleid, opmaak ruimtelijke structuurplannen, ruimtelijke uitvoeringsplannen en stedenbouwkundige verordeningen,..)

Gevolgen niet naleven verplichte advies/inspraak : vernietiging van de administratieve rechtshandeling /beslissing niet geldig.

Overige wetgeving

- Het decreet van 06 juli 2012 betreffende het Lokaal Cultuurbeleid: kapstokdecreet Cultuur
 - Sport
 - Jeugd
 - Permanente opvoeding en vrijetijdsbesteding
- VCRO : Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening
- DABM : Decreet algemene bepalingen milieubeleid
- Erfgoeddecreet
- Decreet van 15 juli 2011 houdende vaststelling van de algemene regels waaronder periodieke plan-en rapporteringsverplichtingen aan lokale besturen kunnen worden opgelegd
- Decreet betreffende het mobiliteitsbeleid van 20 maart 2009

Zie samenvatting :

<https://www.vvsg.be/Snippets/Organisatieontwikkeling/Burgerparticipatie/Verplichtingen>

Interessante lectuur

- Lokaal bestuur – Vlaanderen : <https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/werking-bestuur/burgerparticipatie>
- VVSG . Introductie beleidsparticipatie: <https://www.vvsg.be/bestuur/politiek-bestuur/participatie>
- VVSG. Samenvatting verplichte Verplichte beleidsparticipatie voor lokale besturen : <https://www.vvsg.be/Snippets/Organisatieontwikkeling/Burgerparticipatie/Verplichtingen>
- Wakkere Burger. Basisinformatie juridisch kader adviesraden: <https://adviesraden.home.blog/regelgeving-algemeen/>
- Wakkere Burger : Het gemeentelijke participatiereglement - Inspiratienota : <https://images.dewakkereburger.be/4b3f20194910592388-inspiratienota-participatiereglement-de-wakkere-burger.pdf>

Heruitgave Advies-GPS - Wakkere Burger (2020) : <https://adviesraden.home.blog/advies-gps/>

Presentatie deels gebaseerd op de informatie geleverd door Toon Denayer – advocaat Omgevingsrecht (toon@geertdenayer.be)

Dorp Dynamiek – Meetjesland

Doelstelling :

kennis en expertise rond toekomstgerichte dorpen, participatie en sociale cohesie samenbrengen. Hoe komen tot een dorpenbeleid op maat?

- Lokale besturen : Provincie Oost-Vlaanderen
Informeren & sensibiliseren rond dorpenbeleid op maat & participatie
- Burgers : trajecten Landelijke Gilden & Innovatiesteunpunt
Bewonerstrajecten met 3 dorpen in het Meetjesland
- Adviesraden : traject Plattelandscentrum Meetjesland
Sensibiliseren adviesraden en middenveld rond belang van dorpenbeleid op maat

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert
in zijn platteland

provincie
Oost-Vlaanderen

Traject adviesraden – Meetjesland

Onderzoek naar de mogelijke rollen die de adviesraden kunnen opnemen binnen een toenemende participerende maatschappij & met oog op het belang van een dorpenbeleid op maat.

Onderdelen traject (tot eind dec 2020)

- Inventaris adviesraden Meetjesland (voor en na fusie 2019) : voor fusie 130 raden in het Meetjesland
- Verzamelen good practices
- Terreinonderzoek 2 à 3 gemeentes in het Meetjesland : adviesraden aan de slag met dorp specifieke uitdagingen
- Kennisdeling lokale besturen

Moeilijkheid/opportuniteit : adviesraden in kantelbeweging cf. veranderde samenleving. Werking wordt in vraag gesteld of heruitgevonden.

Bijkomende focus op visievorming op mogelijke toekomst van adviesraden binnen de uitwerking van het lokale participatiebeleid in het algemeen.

- Interviews met 'experten'
- Ronde tafel met lokale besturen en adviesraden in het Meetjesland : 3 december 2019 – Eeklo

Traject adviesraden : interviews

Expert Lokale Besturen

- Marian Verbeeck (VVSG) : Beleidsmedewerker politieke werking & organisatie VVSG www.vvsg.be

Experten Dorpen

- Karel L'hermitte (Landelijke Gilden) : Projectleider Landelijke Gilden – plattelandsontwikkeling & dorpen www.landelijkegilden.be
- Agnes Voet (Dorpsbelangen) : dienstverlening en ondersteuning bewonersplatformen www.dorpsbelangen.be

Experten adviesraden

- Wim Van Roy (De Wakkere Burger) : Coördinator. Organisatie die zich inzet voor de versterking van de samenspraak tussen burger en bestuur. www.dewakkereburger.be
- Koen Steuperaert (Kwadraet) : directeur en procesbegeleider. Onderzoek alternatieve vormen van samenwerking tussen overheid, markt en bevolking. Begeleiden processen rond advies- en dorpsraden in Diksmuide & Geraardsbergen www.kwadraet.be

Traject adviesraden : interviews

Vaste vragenlijst :

- Waarom werden adviesraden aanvankelijk opgericht?
- Wat is hun rol anno 2019? Wat is er veranderd?
- Wat kan het potentieel zijn van adviesraden/middenveld binnen een lokaal participatiebeleid?
- Wat zijn de voorwaarden om tot deze scenario's te komen (context)?
- Hoe kunnen 'adviesraden' deze scenario's bestendigen?

Traject adviesraden : interviews

Adviesraden in het verleden & heden :

Adviesraden opgericht anno '70 : volgens toenmalige samenleving evidente manier om politieke participatie/inspraak te organiseren via de verenigingen = vertegenwoordigingsparticipatie

Anno 2020 : samenleving is volledig veranderd

- Professionalisering ambtenaren
- Verenigingsleven vertegenwoordigd niet meer bevolking
- Meer expertise bij bevolking maar nieuw engagement (cf. flexivol)
- Moderne technologieën

-....

=> Nood participatie te herdenken volgens de noden en mogelijkheden van de huidige samenleving

Traject adviesraden : interviews

Adviesraden in de toekomst?

Adviesraden kunnen op één of andere manier nog steeds een rol spelen.

Er blijft nood aan een tussenniveau dat zowel de taal van de burgers als deze van het bestuur spreekt.

ONAFHANKELIJK en NEUTRAAL orgaan dat makkelijk te consulteren is voor zowel het volk als het bestuur.

MAAR nood voorbereidende stappen om dit potentieel te gaan realiseren.

Traject adviesraden : interviews

Stap 1 : Lokale besturen.

Droom- en denkproces rond het doel van lokale besturen en wat participatie kan betekenen.
Engageren naar participatie toe met een klare kijk op de gevolgen en mogelijkheden ervan

Stap 2 : Adviesraden

Droom- en denkproces rond het doel van adviesraden en wat participatie kan betekenen.
Adviesraden moeten zelf reflecteren over hun mogelijke rollen en zich daartoe engageren.

Stap 3 : Uitwerking lokaal participatiebeleid op maat

Samen met de burgers en middenveld reflecteren over participatie en hoe deze georganiseerd kan worden

Cf. participatie uitgewerkt als boomstructuur dat reikt tot in de dorpen en de individuele burger

Traject adviesraden – vervolg

- Trajecten in 2-tal gemeentes : opstarten gesprekken met bestaande adviesraden + focus op dorpenbeleid op maat

Op maat van de lokale noden & in overleg met de lokale overheden

Wie is er mogelijks geïnteresseerd?

- Kennisdeling
 - Delen resultaten uit onderzoek
 - Delen good practices
 - Delen methodieken

=> Terugkomdag oktober/november 2020

Contact

Katlijn Vanhulle

Projectmedewerker

Plattelandscentrum Meetjesland

www.plattelandscentrum.be

Katlijn.vanhulle@plattelandscentrum.be

